

Ett avtal mellan en konsument och en näringsidkare om upprättande av en godkänd C-uppsats mot betalning har bedömts vara av otillbörlig karaktär samt ogiltigt och utan rättsverkan, eftersom det ansetts strida mot goda seder. Eftersom konsumentens anspråk därför inte skyddas av rättsordningen har det avvisats.

Beslut 2022-12-06; 2022-07578

SV framställde i nämnden ett krav mot *företaget* om återbetalning av kostnaden för ett köp av en C-uppsats. Grunden för kravet var att företaget inte har presterat en C-uppsats av den kvalitet som parterna avtalat om.

Fråga i ärendet uppkom om avtalet är av sådant slag att det inte skyddas av rättsordningen och att kravet därmed inte ska prövas (s.k. pactum turpe).

Rättsliga utgångspunkter

Av rättspraxis framgår att en talan i anledning av en tvist om ett avtal i undantagsfall kan avvisas, därför att sökandens anspråk inte sanktioneras av rättsordningen och domstolen av denna anledning vägrar att ta befattning med det framställda kravet. Detta gäller även för Allmänna reklamationsnämnden som nämnd för alternativ tvistelösning.

Avvisning på en sådan grund förutsätter att avtalets innehåll är av otillbörlig karaktär och att detta uppenbart framgår av grunderna för kravet eller av utredningen. Därtill krävs att det står klart att avtalet är ogiltigt och saknar rättsverkan, därför att det strider mot lag eller goda seder. (Se NJA 1997 s. 93 samt Ekelöf, Edelstam & Pauli, Rättegång. Andra häftet [2015, version 9, JUNO], s. 15 f.). Frågan om ett avtal är ogiltigt får avgöras i varje enskilt fall utifrån omständigheterna i ärendet.

Nämndens bedömning

Parterna har träffat avtal om upprättande av en godkänd C-uppsats mot betalning.

Av utredningen framgår vidare följande. SV har av företaget beställt en C-uppsats inom ämnet socialt arbete. Företaget har garanterat en godkänd uppsats. Avtalet har avsett köp av en färdig uppsats och syftet med köpet har varit att SV, i eget namn, skulle lämna uppsatsen för examination till sitt lärosäte. SV har också lämnat in uppsatsen till lärosätet men uppsatsen har inte godkänts. SV:s avsikt med att köpa uppsatsen har varit att fuska sig till en högskoleexamen på den utbildning som hon varit antagen till. Detta har även stått klart för företaget. Parterna har bland annat haft en diskussion om att SV riskerade att bli avstängd från lärosätet genom att lämna in den beställda C-uppsatsen.

Nämnden anser att det uppenbart framgår av grunderna för kravet och utredningen i övrigt att parternas avtal är av otillbörlig karaktär.

Fråga blir då om avtalet är ogiltigt och saknar rättsverkan, därför att det strider mot lag eller goda seder.

Det finns inte i avtalslagen eller annars i svensk lagstiftning någon uttrycklig bestämmelse som förbjuder avtal om att köpa en färdig kandidatuppsats. Avtalets innehåll i sig strider alltså inte mot någon lagregel.

Enligt 10 kap. 1 § högskoleförordningen (1993:100) får emellertid disciplinära åtgärder vidtas mot studenter som bland annat med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller

när en studieprestation annars ska bedömas. Av 2 § samma kapitel framgår att de disciplinära åtgärderna är varning eller avstängning.

En C-uppsats är en kandidatuppsats, det vill säga ett självständigt, utredande forskningsarbete på högskolenivå som är en förutsättning för att erhålla en kandidatexamen. Nämnden anser att en prövning av SV:s krav om återbetalning skulle medföra att rättsordningen bidrar till upprätthållandet av avtal som syftar till att vilseleda ett lärosäte vid examinering och betygsättning, vilket utgör myndighetsutövning. En sådan ordning framstår som stötande och avtalet får därför anses strida mot goda seder. Avtalet är därmed ogiltigt och saknar rättsverkan.

Eftersom avtalet är av otillbörlig karaktär samt är ogiltigt och saknar rättsverkan skyddas inte SV:s anspråk av rättsordningen. Allmänna reklamationsnämnden prövade därför inte tvisten utan avvisade SV:s krav.